

Forfatter: Ewald, Carl

Titel: BREV TIL: Faber, Jytte Johanne FRA: Ewald, Carl (1856-10-15/1908-02-23)

Citation: Ewald, Carl: "BREV TIL: Faber, Jytte Johanne FRA: Ewald, Carl (1856-10-15/1908-02-23)", i *Breve til mine Børn fra Paris*, Gyldendalske Boghandel Nordisk, s. 11.
Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-001913015-000-shoot-L0019130150000002.pdf> (tilgået 27. juli 2024)

Anvendt udgave: Breve til mine Børn fra Paris

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Ewald, Carl, *Breve til mine Børn fra Paris*,

Nu er jeg her, saa langt fra Jer som aldrig før.

„La Presse ... l'Intransigeant ... Messidore...“

Jeg sidder paa Boulevard des Italiens i Absinthtimens elektriske Lys og Larm. Avismændene skriger, Hestehovene klapper paa Asfalten, Bjælderne ringer, Avtomobilerne hvisler og synger. En dejlig, døvende Larm, der gør en selv ganske stille.

Lyset er saa stærkt og saa hvidt. Det slaar Huller i Mørket ... runde Huller, Hul ved Hul, højt oppe i Luften og nede langs Gaden, fler og fler, de er slet ikke til at kende, og de bliver ved med at komme.

Men Mørket er ogsaa stærkt. Man glemmer ikke et Øjeblik, at det er der, og véd, det kommer nok og lukker Hullerne.

„Le Soir ... Paris Sport ...“

s. 12Jeg sidder mellem leende og pludrende Mennesker. De kender ikke mig, og jeg kender ikke dem. Vi sér allesammen ud over det gadebrede Fortov, hvor leende og pludrende Mennesker stimer forbi i Tusindvis.

Det er sært, saa hurtigt de gaar, skønt de ingenting har at gaa efter. Strømmen driver dem, tænker jeg. Hvert Sekund fanges mit Blik af et fremmedartet Fysiognomi, som er borte i det samme. Nye Ansigter dukker op, kridhvide i det elektriske Lys. Blanke Øjne, røde Munde, sorte Skæg om hvide Tænder ... Skørtebrus og Pelsværk, uhyre Strudsfer, skinnende Silkehatte, hvide Burnusser og røde Fezer.

En Gang, en Nat laa jeg i en Fiskerbaad oppe under Anholt. Jeg sænkede Blusset, jeg holdt, tæt ned mod Vandet. Og pludselig saa jeg, et Nu, ind i en Sildestimes tusinde, ganske ens Ansigter.

Jeg kommer til at sé de Sild saa tydeligt for mig. Jeg kan ikke blive dem kvit.

Sildenes Ansigter var jo stive og stumme, s. 13og de derude paa Fortovet snakker og léer og vrider sig i hver sin Mine. Sildene joges af deres dunkle, ubetvingelige Drift mod det samme Maal, og de derude

Det nytter ikke noget. Efterhaanden som de stimer op i det hvide Lys, bliver de ganske ens og løber sammen for mig til et stort, stift Ansigt ...

Det er Sildestimen under Anholt.

Sommetider sker der en Standsning, jeg véd ikke hvorfor. Et Øjeblik er Fortovet udenfor Kaféen næsten tomt.

Og saa er Æventyret der med det samme.

Der staar to gamle med hinanden under Armen, aldeles fremmede i Paris, aldeles fortumlede af Boulevardernes Larm. De søger nogen, som de er bange for at finde. Nu staar de stille og puster ud ... han spørger Opvarteren, og hun stirrer angst Svaret af hans Mund. Men førend Svaret er kommet, er Stimen der igen og skyller dem væk ... jeg sér dem kæmpe for at holde fast, saa de ikke ogsaa skal miste hinanden.

s. 14En bitte lille, tynd Pige kommer trækkende med en mimrende Oldemor ... nej, det er Oldemor, som trækker af med hende. Saadan en gul, vissen Klo hun klemmer hendes Fingre med, saa æventyrondt hendes gule Ansigt stirrer. Og Barnet vrider Kroppen af Led for at faa et Glimt endnu af alt det derinde bag de store Ruder.

Der er Manden, som samler Cigarstumper.

En bøjet Mand, der bukker sig ... han sér ud, som om han slet ikke kunde løfte Øjnene fra Asfalten. Jeg skubber min Stump nærmere til ham med Foden, og han takker med en ganske lille, ydmyg Bevægelse, som gør mig hel bedrøvet.

Det er Mennesker, stegne lige ud af Victor Hugo, Dickens ...

Jeg ser paa to glade, unge Kavalerer med de høje Hatte let paa Snur og Monocle i Øjet. Monstro de er Marquis'er af Frankrigs gamle Adel eller Alfonsere af den nye?

s. 15Det er vel sagtens den nye ... for hvad skulde den gamle være glad for ...

Jeg kender dem jo fra Maupassant ...

Ja, jeg er ude i Verden, saa langt fra Jer som aldrig før. Jeg svømmer i Sildestimen paa Boulevarderne.

Saa langt er jeg fra Jer, at jeg ikke rigtig kan hitte Rede i Jer, ikke skelne Jeres Ansigter og Jeres Stemmer.

Fjernt hører jeg Kæmpen, som staar paa Altanen og synger saa hjertegribende falsk, at Solsorterne i Lindetræet gaar aldeles fra Pippet. I Taage ser jeg Haps, som gør sit Ansigt dumt foran Spejlet, mens hun prøver et nyt, sindssvagt Slør.

Der er Sønnen, som endnu engang skal have at vide, at det er stoltere at være Nummer fem i en Flok dygtige Dreng end Duks i Torskeklassen. Der er Ged, som med forloren Anger lytter til en ny, fuldkommen forgæves og fuldkommen uretfærdig Præken, fordi hun er kommen for sent hjem til Middag.

Og der er Konen, som har lagt Hat og s. 16 Handsker fra sig og sidder stille i en Krog og drømmer om den Lykke, hun bærer i sit Skød, og som gør hendes Gang saa tung og hendes Øjne saa fjerne.

God Dag, god Dag ... jeg sér Jer nok, men jeg sér Jer gennem det grønne Vand, dér nedefra hvor Sildestimen gaar. I løber i ét for mig med vores allesammens Mor og Stuerne og det hele til det, jeg rejste fra, og som jeg vender tilbage til.

Det eneste, jeg sér fuldkommen tydelig for mig, er Kathrines haanfulde Ansigt. Det var saamænd knap og nap, hun vilde give mig Haanden til Farvel.

„Herren kommer jo hjem om tre Dage,“ sagde hun. „Herren kan jo ikke undvære sin Familie.“

Og Herren maatte skamfuld bøje sit Hoved.

For var det ti eller tyve Gange, jeg pakkede den store Kurv og alle de smaa Tasker og kørte ud af Gaarden, mens I allesammen vinkede og raabte ... Jeg kan ikke lide den Tagen Afsked langs Perronen, s. 17 kort Farvel og langt Goddag, har jeg lært Jer.

Jeg skulde ud et Sted og bo der rigtig længe. Jeg skulde have Ro til mit Arbejde. I forstyrrede mig. Vi soldede for meget. Der var købt ind i lange Baner, Tobak og Papir og mangfoldige andre Ting, for at jeg ikke skulde mangle noget i al den Tid, jeg skulde være i Ørkenen.

Nu stod I og viftede og vinkede og holdt Styr. Der var en Taare i vores Mors ene Øje og en Skælm i det andet. Men Skælmen var ganske lille, for der er jo Øjeblikke, hvor jeg forlanger at tages højtidelig.

Og saa kom jeg hjem tre Dage efter ... ganske rigtig, Kathrine. Skælmen i vores Mors ene Øje var bleven større, og Taaren i det andet var væk. Vi pakkede ud igen og var glade og grinede af mig, og al Ting gik som det skulde.

Men denne ene Gang var det altsaa Alvor.

Jeg har sendt Kathrine de skønneste s. 18 Postkort fra Hamborg og fra Kølln, og lige nu et med Notre-Dame paa. Og efter at jeg saaledes har skaffet mig en haardt fornøden Respekt i Huset, vil jeg fortælle Jer, hvorfor jeg er rejst.

Og hvorfor jeg er rejst til Paris.

Det kommer sig ene og alene af, at jeg nu skal til at være Bedstefar.

Husker I den Dag, Konen fortalte os det?

Saadan en Jubel der blev.

Vores Mor satte sig hen til Konen og vandede Høns og kom med sin gamle, milde Snak, at der altid skulde være et lille nyt Barn i ethvert Hjem. Og Konens Mand prøvede i al Beskedenhed paa at hævde, at Barnet da først maatte være hans og hendes og skulde være hos dem.

Men I hørte skam ikke efter saadan noget Sludder.

I skændtes i Jeres Glæde, som I aldrig har skændtes før — og det vil nu sige noget.

Om det skulde være en Dreng eller en s. 19 Pige ... hvem den skulde ligne ... hvad den skulde hedde ... hvem der skulde pusle den, naar dens Mor ikke kunde ... hvem der skulde køre med den.

Kæmpen slog fast, at hun vilde tegne et Billede af den om Ugen. Mindre kunde ikke gøre det. Sønnen skød Maven frem i Følelsen af den kommende Onkelværdighed. Haps sad med skinnende Øjne og udmalede sig selv som fausse mère med Barnevogn paa Østergade ... hun vilde til Byen straks i Eftermiddag og købe sig en glat Ring, for at Folk rigtig skulde tro, Barnet var hendes eget.

Og lille Ged listede sin Syæske frem og begyndte med rynket Pande at sy Børnetøj. Hun er nu til alle Tider et Handlingens Fruentimmer.

Det var en god og en lystig Komedie.

Midt i det hele lagde I saa Mærke til, at jeg sad tavs og stille, og fløj over mig og spurgte, om jeg ikke ogsaa var glad.

Om jeg var ...

Jeg, som alle Dage var stoltere af de s. 20 Børn, jeg har gjort, end af alt, hvad jeg forresten har gjort i Verden, skulde ikke være glad over mit Barnebarn ...

Jeg, som ikke véd noget andet helt godt end Livet og noget andet helt ondt end Døden, skulde ikke være glad, naar min egen Stamme grønnedes ...

Men hvad kunde I unge Abekatte af Onkler og Tanter vide om det, der rørte sig i mig den Dag.

Jeg undtager ikke engang ham, som stod dér og saa sig stolt omkring som den udlagte Barnefader. Jeg undtager ikke engang Konen, som pludselig er bleven Midtpunktet for hele Verden.

Ja, om det saa var vores allesammens Mor, var hun ikke et Haar bedre end I andre. Sad hun ikke dér, den latterlige, gamle Dame, og skinnede af Misundelse, fordi det ikke var hende, der skulde have Barnet.

I kan da nok forstaa, at det var altsammen lige til for mig, som har sat Jer s. 21 allesammen ind i Verden og gennemgaaet det hele saa mange Gange.

Men Bedstefar ...

Det er, min Salighed, en anderledes Eksamen at skulle op til. Det er den store Generalprøve, hvor det gælder om at have Papirerne i Orden. Her kan der ikke knibes udenom. Her gælder ingen Slumpetræf.

Og selv om man klarede sig ved det grønne Bord som Far, kan man overmaade godt falde igennem som Bedstefar.

Enhver ordentlig Mand kan naturligvis være Far.

Han skal bare gaa trøstelig løs paa Livet og ærlig og altid fortælle Børnene, hvordan han sidder i det. Om Aftenen, naar han har sat sig paa Trappen og børster det Snavs af sine Støvler, som han fik, da han gik paa Gaden, — og han skal gaa paa Gaden — kigger han til Vejrs og forvisser sig og Børnene om, at de høje Stjerner der oppe blinker endnu, uforknytte og evige.

s. 22 Med en Bedstefar er det en ganske anden Sag.

En Bedstefar skal altid have blanke Støvler. Og han maa gerne smile lidt af de høje Stjerner.

En Far skal være Gud Fader i Himlen ... stærk og paalidelig, uforanderlig, streng, retfærdig.

En Bedstefar skal være Vorherre selv ... den rigtige, gamle, gode Vorherre, som gik rundt paa Jorden og saa det altsammen med sit store Ansigt og satte det i Lave igen, om saa det var aldrig saa bagvendt.

Og hvis det saa endda var det hele.

Men enhver kan da forstaa, at en Bedstefar maa være en ganske anderledes ung og munter Mand end en Far.

Maa jeg spørge... hvad har en Bedstefar at bestille? hvad Grund har han til at være i daarligt Humør? hvad Paaskud til at lukke sig inde?

For ham gælder sandelig ingen som helst Undskyldning. Og der er ingen som s. 23 helst Grænse for, hvad man kan forlange af ham.

Han skal have en Pose fuld af Godter og en anden af Historier. Han maa kunne sætte sin Paryk paa Langemand og snurre den rundt i Luften, saa man er ved at dø af Latter. Han maa kunde tage sine Tænder ud af Munden og lægge dem paa en Stol og gallopere rundt paa alle fire og gø som en Hund.

Og siden ... senere ... naar vi bliver større og store ...

Han maa kunne klare de Ærter, vi aldrig turde gaa med til Far. Han maa have sit Øre ved vort Hjerte og sin Haand aaben og sit store Smil, naar Skyerne kommer.

Børn ... jeg sad den Dag med en levende Fornemmelse af, at jeg trængte til at forny min Mønt. Jeg er rejst ud for at studere til Bedstefareksamen.

Ewald, Carl, *Breve til mine Børn fra Paris*,

Og naturligvis maatte jeg til Paris.

Hvor mange Gange har vi ikke moret os over Tanternes Forargelse sig, naar de saa os paa Restaurant og Kafé.

s. 24Saadan et Liv vi førte ... sikken et Hjem ... de arme Børn, som sad dér og skejede ud med hver sin Avis ...

Ho, ho ... vi vidste nok selv bedst, hvad for Redefugle vi var. Al Tid hjemme ... hjemme, naar vi var ude.

Og naar vi fløj ud i Landet — var det saa kun for en eneste Sommermaaned — og slæbte et helt Vognlæs med os af Gardiner og Billeder, og hvad véd jeg, og tumlede med Bondestuerne, til de blev vores egne ...

Nej, jeg véd nok, hvad det er, jeg mangler.

Og nu er jeg i Paris.

„La Presse ... l'Intransigeant ... Messidore ...“

Jeg staar med hundrede andre og venter paa at slippe over Gaden. Endeløst ruller Toget af Vogne og Automobiler.

Saa løfter den Sergent de ville, som staar foran os, sin hvide Stav, og i samme Nu standser det hele.

s. 25Alle piler vi over paa det andet Fortov. Den hvide Stav sænkes igen, Hestehovene klapper paa Asfalten, Bjælderne ringer, Automobilerne hvisler og synger.